

ОСОБЛИВОСТІ РОЗРОБКИ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМИ РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНОЇ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ (НА ПРИКЛАДІ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

В. С. СТОЙКА, кандидат економічних наук
(ДВНЗ «Ужгородський національний університет»)

Анотація. Акцентується увага на доцільності розробки Програми розвитку регіональної банківської системи з метою посилення впливу банківських установ на соціально-економічний розвиток області. Обґрунтовуються мета та основні завдання, етапи реалізації, принципи побудови, компоненти запропонованої Програми. Визначається роль територіального управління НБУ як головного регулятора та координатора банківської системи на регіональному рівні.

Ключові слова: регіон, регіональна банківська система, програма розвитку, банківські установи, регіональний банк, територіальне управління НБУ.

Банківська система України характеризується нерівномірним розвитком у регіональному аспекті. Зосередження практично всіх банківських установ, їх активів і пасивів у чотирьох областях України, – Київській, Дніпропетровській, Донецькій і Харківській, – неврахування потреб і специфіки розвитку конкретних територій призводить до неспроможності регіональних банківських систем ефективно здійснювати свої функції та забезпечувати запити місцевих економічних суб'єктів. Наслідком цього є недостатнє фінансове забезпечення менш розвинутих регіонів, відтік грошових ресурсів з їх територій, поглиблення диспропорцій соціально-економічного розвитку. Такий стан речей, у свою чергу, не сприяє ефективному розвитку та функціонуванню як вітчизняної банківської системи, так і економіки загалом. За таких умов нагальним є розв'язання проблеми створення моделі банківської системи України, яка б відповідала потребам регіонів. Адже усунення територіальних розбіжностей сприятиме підвищенню ефективності діяльності самих банків, а також посиленню їх впливу на економічний розвиток областей та країни в цілому.

Проблематиці недосконалості організаційної побудови банківського сектора присвячено низку наукових праць вітчизняних учених. У своїй монографії професор І. С. Гуцал [2] пропонує вдосконалення банківської інфраструктури областей, враховуючи їх економічний потенціал, рівень розвитку та загальнодержавних пріоритетів. О. О. Другов [3] акцентує увагу на особливостях політики регіонального розвитку банківської системи України. М. В. Яремчук [13] обґрунтовує необхідність запровадження та напрями реалізації концепції регіонального розвитку вітчизняних банків. Значну увагу питанням вдосконалення організаційної структури банківської системи та її функціонування в регіонах приділяють російські дослідники. Зокрема, Т. В. Счастливая [11] наголошує, що модернізація економіки Росії неможлива без оптимізації розвитку банківської системи. А. Г. Аганбегян [1] визначає нову роль банків у фінансуванні посткризового соціально-економічного розвитку Росії. В. С. Черніков [12] зосереджує увагу на проблемі ефективності побудови російської банківської системи.

Таким чином, недостатньою є кількість комплексних розробок стосовно вдосконален-

ня функціонування банківської системи на регіональному рівні. Специфіка функціонування банківських установ у регіонах визначає необхідність розроблення спеціальних рекомендацій стосовно покращання їх діяльності та посилення впливу на соціально-економічний розвиток відповідних територій.

Мета статті полягає у вдосконаленні функціонування банківських установ в області шляхом обґрунтування доцільності розробки та реалізації Програми розвитку регіональної банківської системи.

Серед науковців чимало дискусій ведеться про належне забезпечення банківською системою розвитку регіонів нашої держави. Однак практично немає ефективних заходів стосовно посилення ролі банківських установ у соціально-економічному розвитку країни та її областей. З цих позицій необхідно є розробка спеціальних програм розвитку національної банківської системи з метою забезпечення ефективного її функціонування, в першу чергу на макрорівні. В цьому документі слід визначити головний напрям розвитку банківської системи на найближчі декілька років (2–3) і сформулювати його основні завдання. В першу чергу вони повинні бути пов'язані з посиленням ролі банків у забезпеченні економічного зростання, в реалізації цільових програм соціально-економічного розвитку країни, з підвищенням стійкості та ефективності функціонування банківського сектора. Слід зазначити, що на макрорівні тільки у 2002 р. було розроблено проект Комплексної програми розвитку банківської системи України на 2003–2005 рр. з метою побудови «... такої банківської системи, яка стимулюватиме розвиток економіки, викликатиме довіру населення та буде конкурентоспроможною на зовнішніх ринках» [6, с. 2], однак її так і не затвердили.

У цьому контексті корисним може стати досвід Росії. Упродовж останніх років у цій країні активно працюють над розробкою програм розвитку банківських систем як державного, так і регіонального рівня. Так, у 2005 р. Уряд Російської Федерації спільно із Банком Росії прийняли «Стратегію розвитку банківського сектора Російської Федерації на період до 2008 года» [9], а також «Стратегію

підвищення конкурентоспособності національної банківської системи Російської Федерації» [7]. А вже у квітні 2006 р. Асоціація Російських банків затвердила програму «Національна банківська система Росії 2010–2020» [5] та подала на розгляд вищих органів державної влади країни. У січні 2011 р. для обговорення було представлено проект «Стратегія розвитку банківського сектора Російської Федерації на період до 2015 года» [10], у якій передбачається перехід від екстенсивної до інтенсивної моделі банківської діяльності в Росії.

У березні 2011 р. Постановою Правління Національного банку Республіки Білорусії також було ухвалено «Стратегію розвитку банківського сектора економіки Республіки Білорусь на 2011–2015 годы» [8], яка визначає цілі, завдання та основні напрями вдосконалення банківської діяльності в країні.

Зі збільшенням масштабів діяльності банківського сектора повинна зростати й віддача від його функціонування в економіці, що виявлятиметься у забезпеченні зростання виробництва, покращання благополуччя та підвищення рівня життя населення. У зв'язку з цим важливою має бути участь банків у реалізації пріоритетних регіональних і національних проектів країни. Заслуговує на увагу і територіальний аспект діяльності банківських установ. Важливим є стимулювання ефективної діяльності банківських установ у всіх областях нашої держави, враховуючи специфіку їх соціально-економічного розвитку. Вищевказані завдання необхідно розглянути не тільки центральним органам на рівні держави, але і їх місцевим представництвам.

Кожна область країни має застосовувати індивідуальний підхід, беручи до уваги особливості стану регіональної економіки та регіональної банківської системи. Дієвим заходом у результативній взаємодії банківського сектора та економіки на регіональному рівні повинна стати розробка програми розвитку банківського сектора кожного регіону з урахуванням можливостей регіональних банків, якщо такі створені, та підрозділів інших банків країни. Ця програма повинна бути розроблена порівняно на короткостроковий період (2–3 роки) і

визначати пріоритетні напрями розвитку регіональної банківської системи з позицій його впливу на соціально-економічний розвиток області.

Методичною основою для розробки Програми розвитку регіональної банківської системи насамперед є чинне законодавство України, яке регламентує банківську діяльність; державна політика і програма сприяння соціально-економічному розвитку країни та її регіонів. При цьому розробка Програми повинна базуватися на таких принципах:

1) *комплексності* – береться до уваги не тільки розвиток банківської системи, але і соціально-економічний розвиток регіону загалом;

2) *цілеспрямованості* – обґрунтування кінцевих результатів і напрямів розвитку регіональної банківської системи;

3) *варіантності* – слід розробляти різні варіанти виконання завдань Програми;

4) *ефективності* – слід обирати найбільш ефективний з можливих варіантів реалізації завдань;

5) *керованості* – з метою досягнення кінцевих результатів Програми необхідно періодично перевіряти, регулювати та координувати процес її реалізації.

Насамперед необхідно вирішити питання стосовно визначення головних виконавців програмних рішень. На наш погляд, повинна бути створена спеціальна робоча група, до складу якої в першу чергу повинні увійти особи, які несуть безпосередню відповідальність за якість виконання поставлених завдань і реалізацію Програми в цілому. Сюди передусім слід віднести банківські установи, які діють на території області, територіальне управління НБУ (ТУ НБУ) та Управління економіки ОДА. Діяльність такої групи є необхідною впродовж усього терміну розробки, затвердження та виконання Програми.

Програма розвитку регіональної банківської системи повинна включати три основні етапи:

I етап – оцінка поточного стану та роль регіональної банківської системи в соціально-економічному розвитку (2008–2013 рр.). На цьому етапі слід провести комплексний аналіз

розвитку банківської системи на регіональному рівні за попередні роки для обґрунтування її значення для регіонального розвитку. Для цього доцільно використати індикатори, які характеризують динаміку банківської мережі, активно-пасивних банківських операцій, а також показники впливу діяльності банківських установ на соціально-економічну активність регіону. З огляду на це, слід виділити головні проблеми розвитку банківського сектору на мезорівні та визначити його перспективні напрями в контексті покращання соціально-економічного розвитку.

II етап – мета і завдання розвитку регіональної банківської системи на період 2014 – 2015 рр. Метою розвитку регіональної банківської системи є формування стійкої та конкурентноздатної банківської системи регіонального рівня для забезпечення ефективного банківського обслуговування місцевих економічних суб'єктів і населення. Досягнення кінцевої мети реалізується шляхом виконання завдань, які слід формулювати, враховуючи визначені у попередньому розділі проблеми, що необхідно розв'язати.

III етап – основні напрями та механізми реалізації стратегічних цілей і завдань Програми. На цьому етапі слід чітко визначити певний набір інструментів, методів і заходів, за допомогою яких будуть реалізовані встановлені завдання і, звісно, кінцева мета Програми. При цьому для кожного регіону слід застосовувати індивідуальний підхід, що відповідав би конкретним умовам стану регіональної банківської системи та економіки.

На початку розробки програми необхідно провести детальне комплексне дослідження, результатом якого повинне стати чітке визначення основних проблем соціально-економічного розвитку регіону та обґрунтування ролі регіонального банківського сектора в їх вирішенні. Зокрема, необхідно з'ясувати такі питання:

- Чи є необхідним для регіону збільшення масштабів банківської діяльності?

- Які соціально-економічні проблеми регіонального розвитку можна розв'язати за рахунок активізації банківської діяльності?

- На яких конкретних напрямках повинні зосередити свою увагу головні розробники Програми та її виконавці?

- Які сильні та слабкі сторони діяльності регіонального банківського сектора та якою є перспектива його подальшого розвитку?

Отже, на початковій стадії розробки Програми слід проаналізувати дві взаємопов'язані проблеми: рівень соціально-економічного розвитку регіону та стан регіональної банківської системи й окреслити можливості розв'язання головних проблем області за рахунок створення сприятливих умов для розвитку банківських установ як на державному, так і на регіональному рівнях. Важливого значення при цьому набуває визначення пріоритетних напрямів розвитку регіональної банківської системи, враховуючи із соціально-економічних потреб території та населення. Значимість цього етапу важлива і з погляду подальшого обґрунтування прогнозних показників, які повинні бути досягнуті внаслідок реалізації Програми.

Відповідно до виділених проблем необхідно обґрунтувати розроблення Програми розвитку регіональної банківської системи, сформулювати її мету та визначити конкретні завдання, які необхідно розв'язати в ході реалізації Програми. З цих позицій метою програми є формування та розвиток стійкої та конкурентноздатної банківської системи регіонального рівня для забезпечення ефективного банківського обслуговування місцевих економічних суб'єктів і населення. Щоб досягнути кінцевої мети, необхідно виконати такі завдання:

- сприяння формуванню ресурсної бази банківських установ, необхідної для потреб місцевої економіки;

- забезпечення доступу до банківських послуг суб'єктів господарювання, міського та сільського населення;

- розширення банківських операцій для підтримки малого бізнесу;

- підвищення рівня фінансової грамотності населення;

- розширення іпотечного, інвестиційного кредитування в регіоні.

При виборі сукупності показників, які використовуються в Програмі для оцінки досягнутих результатів, необхідно насамперед виділити ті, за допомогою яких можна найповніше оцінити взаємозалежність і взаємозв'язок між діяльністю банківських установ і економічним розвитком на регіональному рівні. До таких цільових індикаторів, на наш погляд, слід віднести:

- розвиток мережі банківських установ у регіоні;

- обсяги банківських кредитів, спрямованих в економіку області в розрізі суб'єктів, строків і валют;

- обсяги банківських кредитів у розрізі цільового спрямування (в інвестиційну діяльність і поточну);

- обсяги банківських кредитів за видами економічної діяльності;

- обсяги кредитів, наданих малому бізнесу;

- обсяги залучених депозитів банківськими установами у розрізі суб'єктів, строків і валют;

- обсяги депозитів, залучених за видами економічної діяльності;

- співвідношення обсягів наданих кредитів і залучених депозитів у регіоні;

- співвідношення обсягів банківських кредитів і валового регіонального продукту;

- співвідношення депозитів і валового регіонального продукту.

Важливе значення має моніторинг виконання визначених програмою цілей і етапів. На наш погляд, необхідно, щоб відділи ТУ НБУ в області та Головне управління економіки ОДА періодично контролювали реалізацію програми. Аналіз отриманих результатів діяльності банківської системи слід здійснювати на основі визначених цільових індикаторів. При цьому важливою є не тільки дослідження динаміки визначених показників, але і їх порівняння з прогнозними показниками, які мають бути досягнуті в результаті реалізації Програми. Це дозволить вживати своєчасних заходів для коректування Програми.

Позитивні чи негативні результати виконання Програми або її етапів повинні стати предметом обговорення не тільки для її за-

мовників або виконавців, але й інших учасників, висококваліфікованих фахівців, широкого кола громадськості тощо. З цією метою доцільно періодично влаштовувати зустрічі представників банківських установ, влади, бізнесу на регіональному рівні для забезпе-

чення якомога кращої та ефективним співпраці. Отже, на наш погляд, основні компоненти програми розвитку регіональної банківської системи, наприклад, Закарпатської області, можуть мати такий вигляд (табл. 1):

Таблиця 1

**Рекомендовані компоненти Програми розвитку банківської системи
Закарпатської області на 2014–2015 рр.***

Назва Програми	Програма розвитку банківської системи Закарпатської області на 2014–2015 рр. (далі – Програма)
Законодавчо-нормативна база розроблення Програми	Закон України «Про банки і банківську діяльність»; Положення про філії (територіальні управління) НБУ; Стратегія економічного та соціального розвитку Закарпатської області до 2015 р., розпорядження ОДА Закарпатської області; Програма розвитку малого підприємництва в Закарпатській області
Державний замовник Програми	Закарпатська ОДА, ТУ НБУ в Закарпатській області
Основні розробники Програми	ТУ НБУ в Закарпатській області, Головне управління економіки Закарпатської ОДА, Регіональний фонд підтримки підприємництва у Закарпатській області, ПАТ «Комінвестбанк», підрозділи іноREGIONАЛЬНИХ банків, які діють в області
Мета Програми	Формування і розвиток стійкої та конкурентоздатної банківської системи регіонального рівня для забезпечення ефективного банківського обслуговування місцевих економічних суб'єктів та населення
Основні завдання Програми	Сприяння формуванню ресурсної бази банківських установ, необхідної для потреб місцевої економіки; забезпечення доступу до банківських послуг суб'єктів господарювання, міського та сільського населення; розширення банківських операцій для підтримки малого бізнесу; підвищення рівня фінансової грамотності населення; розширення іпотечного, інвестиційного кредитування
Найважливіші цільові показники та індикатори Програми	Розвиток мережі банківських установ у регіоні; обсяги банківських кредитів, спрямованих в економіку області в розрізі суб'єктів, строків і валют; обсяги банківських кредитів у розрізі цільового спрямування (в інвестиційну діяльність та поточну); обсяги банківських кредитів за видами економічної діяльності; обсяги кредитів, наданих малому бізнесу; обсяги залучених депозитів банківськими установами в розрізі суб'єктів, строків і валют; обсяги залучених депозитів за видами економічної діяльності; співвідношення обсягів наданих кредитів та залучених депозитів у регіоні; співвідношення обсягів банківських кредитів та ВРП; співвідношення депозитів та ВРП
Термін реалізації Програми	2014–2015 рр.
Основні етапи реалізації Програми	Визначаються планами реалізації основних напрямів Програми
Виконавці основних завдань Програми	ПАТ «Комінвестбанк», підрозділи іноREGIONАЛЬНИХ банків, ТУ НБУ в Закарпатській області, Закарпатська ОДА
Очікувані кінцеві результати реалізації Програми	Прогнозні показники, які мають бути досягнуті
Контроль за реалізацією Програми	Щоквартальний моніторинг, який здійснюють ТУ НБУ в Закарпатській області та Головне управління економіки Закарпатської ОДА

* Запропоновано автором.

Складену таким чином програму можна застосовувати в різних областях нашої країни, головне, щоб при її розробці максимально враховувати наявні та потенційні запити місцевої економіки та інтереси банківських установ.

Важливу роль у цьому процесі слід відводити державі. Для належної розробки та реалізації цієї програми потрібно чітко виділити завдання державних, регіональних, місцевих органів влади та бізнесу для створення на місцевому рівні сприятливих умов для здійснення банківських вкладень. Зокрема, серед таких завдань може бути побудова ефективної банківської інфраструктури в регіоні, розширення доступу регіонального банку до інструментів рефінансування через ТУ НБУ, створення механізму стимулювання діяльності банківських установ, які мають підрозділи у депресивних районах області та які співпрацюють з малим підприємництвом.

Загалом, завдання держави полягають у тому, щоб сприяти конкуренції в банківському секторі, розширювати спектр послуг і підвищувати їх доступність для населення як у країні, так і в окремих областях. Тільки оптимальна за своєю структурою та побудована на принципах справедливої конкуренції банківська система стане ефективним інструментом економічного зростання країни, вирівнювання проблем регіонального розвитку, підвищення добробуту населення.

Важливе значення для забезпечення ефективного функціонування банківських установ у регіонах повинні відігравати ТУ НБУ. ТУ НБУ працює відповідно до Положення про філії (територіальні управління) Національного банку України [4], однак, його головне завдання зводиться до аналізу основних показників діяльності регіональної банківської системи. Міжнародна практика засвідчила, що підрозділи центральних банків у регіонах повинні проводити активну роботу з вивчення запитів місцевої економіки, досліджувати необхідність упровадження нових видів банківських операцій для задоволення потреб економічних суб'єктів, проведення консультацій тощо. На наш погляд, діяльність підрозділів центрального банку в областях теж потребує перегляду в плані розширення їх повноважень і функцій. ТУ НБУ повинні брати активну участь у роз-

будові регіональних банківських систем та сприяти їх ефективній взаємодії з економікою. Саме ТУ НБУ на регіональному рівні володіє здатністю прямо співпрацювати з іншими економічними суб'єктами.

Одним із найважливіших завдань, які повинні бути першочерговими для ТУ НБУ, є нагляд за дотриманням стійкості регіонального банківського сектора. Дотримання стійкості банківської системи на регіональному рівні впливає на розвиток усієї економіки та її складових. У цьому плані роботу ТУ НБУ необхідно здійснювати в кількох напрямках:

1) *Робота з керівними органами банківських установ у регіоні* – підвищення контролю за ризиками пов'язане з удосконаленням корпоративного управління в банках, особливо у сфері відповідальності керівних органів за рівень ризику, який приймає банк. Керівним органам банку необхідно застосовувати внутрішні системи управління та контролю, які б забезпечували його стійке функціонування та підтримували високий ступінь довіри з боку клієнтів і партнерів. Підвищення якості систем управління та внутрішнього контролю разом зі збільшенням ресурсної бази забезпечують підвищення ефективності діяльності банків і їх стійкості.

2) *Оперативний контроль* – територіальне управління має здійснювати щоденний аналіз даних про залишки коштів на кореспондентських рахунках банківських установ у НБУ і прогнозувати оцінку стану ліквідності на основі щомісячної звітності про недотримання термінів погашення вимог і зобов'язань, тенденцій нормативів ліквідності. Організована подібним чином робота й оперативно вжиті банками заходи дозволили б забезпечити достатній рівень ліквідності, наслідком чого було б своєчасне і належне виконання банківськими установами своїх зобов'язань перед клієнтами і дотримання ними нормативів ліквідності.

3) *Оцінка стану банківської системи регіону* – ТУ НБУ слід регулярно проводити комплексний (зведений) аналіз ризиків банківського сектора регіону загалом. Узагальнений матеріал направлятиметься банківським установам для ознайомлення із ситуацією, що склалася на території області.

4) *Аналіз якості внутрішньобанківських систем управління* – ТУ НБУ слід оцінювати якість і стійкість внутрішньобанківських систем управління і внутрішнього контролю як у ході дистанційного нагляду, так і інспекційних перевірок. Така оцінка базується не тільки на аналізі показників діяльності банків, але і на вивченні внутрішніх документів банківських установ, якими регламентуються всі сфери діяльності, включаючи процедури прийняття управлінських рішень, а також на аналізі причин порушень і прийняття підвищених ризиків. Результати аналізу враховуватимуться при застосуванні заходів за допущені банківськими установами порушення. Комплексність оцінки дозволяє виробити дієві рекомендації банківським установам щодо покращання управління.

Завдяки моніторингу банківської діяльності з'являється можливість у центрального банку оперативно реагувати з боку на зміни ризиків і можливість коректування валютної і грошово-кредитної політики країни. Крім того, створюється основа для проведення центральним апаратом НБУ диференційованої за регіонами країни політики, як у частині формування банківської інфраструктури, так і стосовно проведення депозитної та кредитної політики банків. Територіальним управлінням НБУ надається можливість відстежувати зміни в політиці загалом по регіональних банківських системах і пов'язувати її з економічною політикою регіональної влади. Місцеві органи влади можуть використовувати інформацію територіальних управлінь НБУ, отриману завдяки моніторингу, для оперативного управління регіональною економікою та її секторами. Ще один вагомий аргумент – можливість організувати прогнозне управління банками та економікою регіону, оскільки моніторинг з даними про поточну політику містить інформацію про політику банків на перспективу. Отже, забезпечується порівняння поточних і прогнозних оцінок стійкості банківської системи внаслідок одночасного прогнозування показників діяльності банків з боку територіальних управлінь НБУ в регіоні і з боку банків-учасників моніторингу. Крім того, банківські установи за результатами аналізу можуть визначити своє місце в банківській системі ре-

гіону, а також оцінити, зіставити та порівняти адекватність своєї політики та інших банків регіону.

Позитивне значення буде мати і робота ТУ НБУ та банківських установ з населенням регіону, оскільки діяльність у плані підвищення фінансової грамотності населення набуває важливості й актуальності. По суті, це необхідна вимога, продиктована розвитком банківських установ та їх послуг. Фінансова неосвіченість громадян і слабка інформованість про свої права й обов'язки по відношенню до позичених коштів може призвести і навіть уже призводить до негативних наслідків. З цих позицій стає необхідною розробка заходів із підвищення фінансової грамотності, які, зокрема, можуть проявлятися у формі проведення регулярних консультацій, семінарів, «круглих столів» та інших видів роз'яснювальних робіт. Дієвим інструментом у цьому плані може стати також створення телефонної «гарячої лінії» при ТУ НБУ для звернень жителів регіону. Зростання фінансової освіченості населення, на наш погляд, сприятливо впливатиме на розширення використання банківських послуг у регіоні.

Таким чином, розробка Програми розвитку банківської системи кожного регіону з урахуванням можливостей регіональних банків і підрозділів інших банків країни може стати дієвим заходом у результативній взаємодії банківського сектора та економіки на регіональному рівні. Ця Програма повинна визначити пріоритетні напрями розвитку регіональної банківської системи з позицій її впливу на соціально-економічний розвиток області.

Важливого значення в цьому процесі набуває розширення повноважень ТУ НБУ. Одним із найважливіших завдань, які повинні бути першочерговими для ТУ НБУ, є нагляд за дотриманням стійкості регіональної банківської системи. Оскільки регіональний банківський сектор є невід'ємною складовою економічної системи регіону, на наш погляд, значним інструментом щодо посилення співпраці банківських установ з органами місцевої влади та підприємництвом повинні стати регулярні проведення спільних форумів, конференцій, семінарів та інших заходів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аганбегян А. Г. О новой роли банков в финансировании послекризисного социально-экономического развития России (субъективные заметки) / А. Г. Аганбегян // Деньги и кредит. – 2011. – № 1. – С. 27–36.
2. Гуцал І. С. Функціонування кредитного механізму в Україні в перехідний до ринку період / І. С. Гуцал. – Тернопіль : Збруч, 2008. – 312 с.
3. Другов О. О. Політика регіонального розвитку банківської системи України / О. О. Другов // Вісник Української академії банківської справи. – 2006. – № 1. – С. 56–60.
4. Про затвердження Положення про філії (територіальні управління) Національного банку України [Електронний ресурс] : Постанова Правління НБУ № 495 від 22.12.2000. зареєстровано в Міністерстві юстиції України 26 січня 2001 р. № 81/5272. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1028.65.0>. – Назва з екрана.
5. Программа «Национальная банковская система России 2010–2020», утверждено XVII Съездом АРБ 5 апреля 2006 г. – М. : [б. в.], 2006. – 80 с.
6. Проект Комплексного розвитку банківської системи України на 2003–2005 роки. – К. : [б. в.], 2002. – 50 с.
7. Стратегия повышения конкурентоспособности национальной банковской системы Российской Федерации. – М. : [б. и.], 2005. – 39 с.
8. Стратегия развития банковского сектора экономики Республики Беларусь на 2011–2015 годы. – Минск : [б. и.], 2011. – 41 с.
9. Стратегия развития банковского сектора Российской Федерации на период до 2008 года [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.ru/ru/regulation/bank/strategy>. – Назва з екрана.
10. Стратегия развития банковского сектора Российской Федерации на период до 2015 года. Проект [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.ru>. – Назва з екрана.
11. Счастливая Т. В. Стратегия развития банковского сектора и модернизация российской экономики / Т. В. Счастливая // Вестник Томского государственного университета. Серия «Экономика». – 2011. – № 3 (15). – С. 120–127.
12. Черников В. С. Российская банковская система нуждается в оптимизации / В. С. Черников // Банковское дело. – 2010. – № 8. – С. 34–36.
13. Яремчук М. В. Основні напрями регіонального розвитку банків України [Електронний ресурс] / М. В. Яремчук. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Vddfa/2009_2/Jaremchuk.pdf. – Назва з екрана.

В. С. Стойка, кандидат экономических наук (ГВУЗ «Ужгородский национальный университет»). **Особенности разработки и реализации Программы развития региональной банковской системы (на примере Закарпатской области).**

Аннотация. Акцентировано внимание на необходимости разработки Программы развития региональной банковской системы с целью усиления влияния банковских учреждений на социально-экономическое развитие области. Обоснованы цель и главные задания, этапы реализации, принципы построения, компоненты предлагаемой Программы. Определена роль территориального управления НБУ как главного регулятора и координатора банковской системы на региональном уровне.

Ключевые слова: регион, региональная банковская система, программа развития, банковские учреждения, региональный банк, территориальное управление НБУ.

V. S. Stoyka, Cand. Econ. Sci., associate professor (Uzhhorod National University). **Peculiarities of development and implementation of the Plan for expansion of the regional banking system (Transcarpathian region).**

Summary. The article focuses on the expediency of development of the Plan for expansion of the regional banking system aiming at intensifying the influence of banking institutions on the socio-economic development of the region. The aim and main goals, implementation stages, structural principles as well as the components of the Plan at issue have been justified. The function of the territorial administration of National Bank of Ukraine being the main regulator and coordinator of the regional banking system has been defined.

Keywords: region, regional banking system, plan for expansion, banking institutions, regional bank, territorial administration of National Bank of Ukraine.